

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 266/2012-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. H. M., B., zastúpenej advokátom Mgr. P. T., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č. k. 5 C 79/07-239 zo 16. decembra 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 Co 19/2010-289 z 27. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. H. M. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. januára 2012 doručená sťažnosť Mgr. H. M., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 21

ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 5 C 79/07-239 zo 16. decembra 2009 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 19/2010-289 z 27. septembra 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 79/07 konal okresný súd o žalobe sťažovateľky (a pôvodne aj o žalobe sťažovateľkinho manžela, ktorý v priebehu konania zomrel, pozn.), ktorou sa domáhala, aby okresný súd uložil žalovanej povinnosť, aby zo svojho domu odstránila kamery „... a akékoľvek iné snímacie zariadenia z nehnuteľností vo vlastníctve odporkyne..., ktorým je možné čo i len sčasti snímať a vyhotovovať trvalý obrazový a zvukový záznam o nehnuteľnostiach vo vlastníctve navrhovateľky...“. Okresný súd napádaným rozsudkom č. k. 5 C 79/07-239 zo 16. decembra 2009 žalobu sťažovateľky zamietol, pričom na základe odvolania sťažovateľky krajský súd toto rozhodnutie okresného súdu rozsudkom č. k. 11 Co 19/2010-289 z 27. septembra 2011 ako vecne správne potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti podanej ústavnému súdu tiež uviedla, že proti rozhodnutiu krajského súdu č. k. 11 Co 19/2010-289 z 27. septembra 2011 podala dovolanie z dôvodu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, o ktorom v čase podania sťažnosti ústavnému súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ešte nerozhodol.

Podľa tvrdení sťažovateľky k porušeniu ňou označených základných práv a práv zaručených v ústave a dohovore a v spojení s nimi aj k porušeniu ňou označených článkov ústavy malo dôjsť tým, že tak okresný súd, ako ani krajský súd sa nevysporiadali s jej námietkami, podľa jej názoru podstatnými pre rozhodnutie vo veci samej. Podľa sťažovateľky súdy pochybili v prvom rade tým, že na jej prípad neaplikovali ustanovenie § 12 Občianskeho zákonníka, a to aj napriek skutočnosti, že sťažovateľka na potrebu jeho aplikácie viacnásobne upozorňovala z dôvodu, že ona žalovanej nedala súhlas na vyhotovovanie obrazových a iných záznamov z jej nehnuteľností, takže podľa

sťažovateľky nepochybne dochádza k zasahovaniu do jej osobnostných práv, čo súdy opomenuli. Sťažovateľka tiež namieta, že súdy dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď odobrili aj umiestnenie troch kamier na dome žalovanej zo strany susediacej s domom sťažovateľky s odôvodnením potreby takejto ochrany majetku žalovanej, keďže jej už v minulosti vykradli dom, pretože podľa sťažovateľky predmetná krádež v dome žalovanej nebola jednako preukázaná a jednako podľa trestného oznámenia žalovanej k predmetnej krádeži malo dôjsť vniknutím páchatel'a do domu žalovanej cez garáž, ktorá však podľa sťažovateľky nie je v susedstve s jej domom, ale je na opačnej strane domu žalovanej. Ďalšia námietka sťažovateľky spočíva v jej tvrdení, že súdy sa vôbec nezaoberali otázkou neoprávnenosti stavby žalovanej, ktorá mala byť kamerovým systémom chránená, a nevysporiadali sa ani s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa iných možností, ktoré žalovaná okrem kamerového systému má na ochranu svojho majetku (napr. zamrežovanie okien a pod.). Podľa sťažovateľky súdy rovnako nesprávne vyhodnotili aj zistený skutkový stav, keď konštatovali, že „... *aktívne snímanie kamier reagujúce na pohyb nezaberá žiadnu časť pozemku navrhovateľky...*“, pretože toto konštatovanie podľa sťažovateľky znamená iba to, že keď je kamera reagujúca na pohyb v pokojovom režime, nereaguje na pohyb na pozemku sťažovateľky, ale iba na pohyb na pozemku žalovanej, avšak keď je už kamera v režime snímania, tak podľa sťažovateľky zaberá aj jej nehnuteľnosti a osoby tam sa nachádzajúce. Napokon sťažovateľka tiež uviedla, že súdy neskúmali, resp. nezohľadnili aj možnosť, že sporné kamery, resp. režim, čas (napr. na nepretržitý) a rozsah ich snímania je možné meniť, napr. ich mechanickým pootočením alebo pomocou softvéru.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Po prečítaní tejto časti odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave, berúc v úvahu vyššie uvedené skutočnosti, t. j. najmä

(i) základné nesprávnosti v podstatnom skutkovom zistení súdu prvého stupňa (v otázke krádeže kotla, ktorá oprávňovala podľa súdu prvého stupňa odporkyňu na inštaláciu troch sporných kamier, pričom súd prvého stupňa celkom mylne uviedol, že ku krádeži došlo zo strany od nehnuteľností sťažovateľky);

(ii) abstrahovanie od podstatných skutkových okolností zo strany súdu prvého stupňa (v otázke neoprávnenosti stavby, možností inak zabezpečiť nehnuteľnosť odporkyne a pod.);

(iii) *abstrahovanie od aplikácie minimálne čo do odôvodnenia kľúčového ustanovenia § 12 Občianskeho zákonníka zo strany súdu prvého stupňa;*

(iv) *úplné nepovšimnutie VŠETKÝCH konkrétnych a priamych argumentov sťažovateľky uvedených v odvolaní zo strany odvolacieho súdu poukazujúcich na uvedené nesprávnosti v rozsudku súdu prvého stupňa,*

nemôže mať objektívne uvažujúca osoba iný pocit ako ten, že nielen rozsudok Krajského súdu v Bratislave je jednostranný a arbitrárny, ale že v celom konaní ako takom sa vôbec neuplatňoval princíp spravodlivosti konania a princíp rovnosti účastníkov konania, na základe čoho bola vo svojej podstate sťažovateľke postupom oboch súdov de facto odňatá možnosť konať pred súdom a rovnako odňatá možnosť domáhať sa svojich práv a oprávnených záujmov. Uvedená skutočnosť je o to závažnejšia, že išlo o konanie, v ktorom mala sťažovateľka záujem chrániť si najosobnejšie práva seba a členov svojej rodiny, žijúcich s ňou v spoločnej domácnosti.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Základné práva Mgr. H. M... podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa článkov 21 ods. 1, 16 ods. 1, 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, všetky v spojení s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 11 Co 19/2010-289, IČS: 1107212976, zo dňa 27.09.2011, ako aj rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV, číslo konania 5 C 79/2007-239, zo dňa 16.12.2009, v časti výroku, ktorým bol v plnom rozsahu zamietnutý návrh vo veci samej, porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 11 Co 19/2010-289, IČS: 1107212976, zo dňa 27.09.2011, ako aj rozsudok Okresného súdu Bratislava IV, číslo konania 5 C 79/2007-239, zo dňa 16.12.2009, v časti výroku, ktorým bol v plnom rozsahu zamietnutý návrh vo veci samej, sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava IV, aby o nej znovu konal a rozhodol.

3. Sťažovateľke sa priznáva finančné zadostučinenie v sume 5.000,- € (slovom päťtisíc eur), ktoré je povinný uhradiť jej Krajský súd v Bratislave v sume 3.000,- € (slovom

tritisíc eur) a Okresný súd Bratislava IV v sume 2.000,- €... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť Mgr. H. M... trovy právneho zastúpenia v sume 323,50 € (slovom: tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu Mgr. P. T... za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a spísanie sťažnosti v sume za dva úkony právnej pomoci po 127,16 € a 2-krát paušálna náhrada hotových výdavkov po 7,63 € + DPH), do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 21 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu č. k. 5 C 79/07-239 zo 16. decembra 2009 a rozsudkom krajského súdu č. k. 11 Co 19/2010-289 z 27. septembra 2011, k porušeniu ktorých malo podľa sťažovateľky dôjsť v dôsledku arbitrárneho záveru označených súdov, ktoré sa nevysporiadali s argumentmi sťažovateľky týkajúcimi sa jednako potreby aplikácie § 12 Občianskeho zákonníka na danú vec a jednako aj posúdenia zisteného skutkového stavu.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v danom prípade navyše zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení iba tých práv (čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 21 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných práv, konkrétne základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v súvislosti s postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 19/2010, ktoré sťažovateľka uvádza iba v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

1. K rozhodnutiu okresného súdu

V súvislosti s napádaným rozhodnutím okresného súdu ústavný súd v prvom rade poukazuje na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická

osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Podľa ústavného súdu sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania napádaného rozsudku okresného súdu č. k. 5 C 79/07-239 zo 16. decembra 2009, a to podaním riadneho opravného prostriedku (odvolania). Odvolanie napokon, tak ako to vyplýva zo samotnej sťažnosti, sťažovateľka aj účinne využila. Na základe sťažovateľkou podaného odvolania sa krajský súd ako súd odvolací v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 19/2010 musel v podstate vysporiadať s identickými námietkami proti rozhodnutiu okresného súdu, aké sťažovateľka proti tomuto rozhodnutiu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému rozhodnutiu krajského súdu

V súvislosti s napádaným rozhodnutím krajského súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na skutočnosť, že ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov). Ide o jeden zo základných princípov, ktoré ovládajú konanie pred ústavným súdom, a to o princíp subsidiarity.

Podľa tvrdenia samotnej sťažovateľky, ako aj podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu č. k. 11 Co 19/2010-289 z 27. septembra 2011 ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (podaním z 15. januára 2012) podala

dovolanie (podaním zo 16. decembra 2011), ktoré v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo ešte podľa zistenia ústavného súdu postúpené najvyššiemu súdu. Nezávisle na sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľka v dovolacom konaní uplatnila proti rozhodnutiu krajského súdu identické námietky, ako aj v konaní pred ústavným súdom. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci (m. m. II. ÚS 492/2010, IV. ÚS 363/08, IV. ÚS 228/2010).

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu v tejto časti ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľkou využitý, ako predčasné (m. m. IV. ÚS 228/2010, IV. ÚS 311/2010).

V tejto súvislosti už ústavný súd judikoval (napr. I. ÚS 239/09, II. ÚS 492/2010, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí o dovolaní bude v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (krajského súdu) s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je dôvodné, aby sťažovateľka v prípade, ak podala dovolanie, zároveň podala aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike, sťažnosť č. 46129/99, body č. 51, 53 a 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou sťažovateľky pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania

všeobecných súdov. V prípade, ak by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to viesť k neúmernému predĺženiu konania o sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale ju vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2012